

4. Öğrenme Alanı: Yaşayan Demokrasimiz (Ünite Özeti)

Ders: Sosyal Bilgiler

Konu Kategorisi: Sosyal Bilgiler 5. Sınıf

Yazar: servetanlayan

Tarih: 18.05.2025 23:47

Konu İçeriği

1. Demokrasi ve Cumhuriyetin Temel Nitelikleri

Demokrasi Nedir?

- **Tanım:** Halkın egemenliğine dayanan yönetim biçimidir. Halk, seçimlerle yönetime katılır ve temsilcilerini belirler.
- **İlkeleri:**
 - **Milli Egemenlik:** Yönetim yetkisi halka aittir.
 - **Eşitlik:** Yasalar önünde herkes eşittir.
 - **Özgürlük:** Kişiler, başkalarına zarar vermeden haklarını kullanır.
 - **Katılımcılık:** Halk, seçimler ve sivil toplum kuruluşları (STK'lar) aracılığıyla yönetime katılır.
 - **Çoğulculuk:** Farklı görüşlerin temsil edilmesi.
 - **Hukukun Üstünlüğü:** Kanunlar herkes için geçerlidir.

Cumhuriyet Nedir?

- **Tanım:** Egemenliğin halka ait olduğu ve seçimle belirlenen temsilcilerle yönetilen sistemdir.
- **Özellikleri:**
 - **Egemenlik Halktadır:** Halk, yöneticilerini seçer.
 - **Seçimle İş Başına Gelme:** Devlet başkanı ve yöneticiler seçimle belirlenir.
 - **Hukuk Devleti:** Yasalar herkes için eşit uygulanır.
 - **Laiklik:** Din ve devlet işleri ayrılır.
 - **Sosyal Devlet:** Vatandaşların temel ihtiyaçları devlet tarafından karşılanır.

Demokrasi ve Cumhuriyet İlişkisi

- Demokrasi, halkın yönetime katılımını sağlarken; cumhuriyet, bu katılımın nasıl organize edileceğini belirler.

-
- **Ortak Kavramlar:** Halk egemenliđi, hukuk devleti, temel hak ve özgürlükler.

2. Etkin Vatandaşlık

Etkin Vatandaş Kimdir?

- **Tanım:** Hak ve sorumluluklarının bilincinde olan, toplumsal sorunlara duyarlı, demokratik değerleri benimseyen bireydir.
- **Özellikleri:**
 - **Bilinçli ve Bilgili:** Toplumsal ve siyasi konularda bilgi sahibidir.
 - **Katılımcı:** Seçimlerde oy kullanır, STK'larda görev alır.
 - **Sorumluluk Sahibi:** Vergisini öder, çevreyi korur.
 - **Hoşgörölü:** Farklılıklara saygı gösterir.
 - **Eleştirel Düşünür:** Bilgiyi sorgular, farklı görüşlere açıktır.

Etkin Vatandaşlık Örnekleri

- Park temizliği için gönüllü çalışmak.
- Çevre kirliliğine karşı kampanya başlatmak.
- Yerel yönetimlere dilekçe yazarak sorunları iletmek.

Etkin Olmayan Vatandaş Özellikleri

- Oy kullanmamak.
- Çevreye duyarsız kalmak.
- Vergi ödememek.

3. Temel Hak ve Sorumluluklar

Temel Haklar

1. Kişi Hakları:

- Yaşama hakkı, özel hayatın gizliliği, din ve vicdan özgürlüğü.

2. Sosyal ve Ekonomik Haklar:

- Eğitim hakkı, çalışma hakkı, sağlık hakkı.

3. Siyasi Haklar:

- Seçme ve seçilme hakkı, dilekçe hakkı.

Sorumluluklar

-
- Kanunlara uymak.
 - Vergi ödemek.
 - Çevreyi korumak.
 - Toplumsal dayanışmaya katkı sağlamak.

Çocuk Hakları

- **Çocuk Hakları Sözleşmesi** (1989) ile güvence altına alınmıştır.
- **Temel İlkeler:**
 - Yaşama, gelişme, korunma ve katılım hakkı.
- **Örnekler:**
 - Eğitim hakkı, oyun hakkı, istismardan korunma hakkı.

4. Sorunların Çözümünde Kurumlar

Resmi Kurumlar

- **Muhtarlık:** Mahalle yönetiminden sorumludur.
- **Belediye:** Altyapı, temizlik, park hizmetleri sunar.
- **Kaymakamlık ve Valilik:** İlçe ve il yönetiminden sorumludur.

Sivil Toplum Kuruluşları (STK'lar)

- **TEMA:** Çevre koruma.
- **Kızılay:** Afet yardımı.
- **Türk Eğitim Vakfı:** Eğitim desteği.

Başvuru Yolları

- **ALO 153:** Belediye hizmetleri.
- **CİMER (ALO 150):** Cumhurbaşkanlığı İletişim Merkezi.
- **Dilekçe Hakkı:** Anayasal bir haktır.

5. Demokratik Uygulamalar

- **Aile İçi Karar Alma:** Aile fertlerinin fikirleri alınır.
 - **Okulda Sınıf Başkanı Seçimi:** Öğrenciler oy kullanır.
 - **Yerel Seçimler:** Belediye başkanı ve muhtarlar halk tarafından seçilir.
-

Sonuç

Demokrasi ve cumhuriyet, halkın yönetime katılımını ve temel hakların korunmasını sağlar. Etkin vatandaşlar, bu sistemin sağlıklı işlemesi için sorumluluklarını yerine getirir ve toplumsal sorunlara duyarlı davranır. Resmi kurumlar ve STK'lar, sorunların çözümünde önemli rol oynar. Demokratik değerleri benimseyerek daha adil ve yaşanabilir bir toplum inşa edebiliriz.

Henüz yorum yapılmamış.